

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ПИСАНЕЦЬ ВІТАЛІЙ АНАТОЛІЙОВИЧ

УДК 342.951

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Тернопіль – 2020

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Вищому навчальному закладі «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна».

Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент
Ігонін Руслан Владиславович,
Національне агентство з питань запобігання корупції,
керівник департаменту з питань запобігання політичній
корупції

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
Соболь Євген Юрійович,
Центральноукраїнський державний педагогічний
університет імені Володимира Винниченка,
завідувач кафедри державно-правових дисциплін
та адміністративного права

кандидат юридичних наук
Терещук Галина Андріївна,
Тернопільський національний економічний
університет,
доцент кафедри конституційного, адміністративного
та фінансового права

Захист відбудеться «14» березня 2020 року о 12-30 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 58.082.04 у Тернопільському національному економічному університеті за адресою: 46009, м. Тернопіль, вул. Львівська, 11а, зал засідань.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Тернопільського національного економічного університету за адресою: 46009, м. Тернопіль, вул. Бережанська, 4.

Автореферат розісланий «13» лютого 2020 року

**Т. в. о. вченого секретаря
спеціалізованої вченої ради**

В. В. Савенко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Правоохоронна система є однією із найважливіших в Україні, країні, яка перебуває у складній економічній, політичній, соціальній ситуації. Саме органи цієї системи покликані забезпечити спокій суспільства, стабільність, гарантування прав людини і громадянина, захищеність від протиправних посягань тощо. Персонал правоохоронних органів – категорія публічних службовців, що наділені особливим та виключним правом застосування різного роду правообмежень, включаючи, примус від імені держави й на засадах, які нею визначені як законні, що передбачає наявність підвищених вимог до професіоналізму, компетентності, етичності та моральності їхньої поведінки. Означені характеристики, разом із транспарентністю набутих статків та образу життя складають основу доброчесності як вимоги, принципу, режиму роботи працівників правоохоронних органів, що є необхідною умовою та запорукою відсутності службових зловживань, нетерпимості до корупційних проявів та явищ, і, в кінцевому результаті, повинно гарантувати здатність цих працівників досягати визначених цілей та реалізовувати передбачені законом функції.

Доброчесність – є системним, комплексним критерієм та індикатором належності конкретної особи до правоохоронної професії. Індикативність доброчесності досягається співставленням інформації про образ життя, вчинки, майновий стан із здатністю досягати цього рівня добробуту в наслідок професійної діяльності. Важливою проблемою, яка потребує уваги з боку науковців, - це постійний пошук ефективної моделі правового та оціночного механізму балансування критеріїв доброчесності у співставленні із професійною діяльністю конкретного правоохоронця або кандидата на посади в правоохоронних органах. Тут варто зауважити, що доброчесність не є категорією, яка віднайшла системне відображення в комплексних наукових роботах з права, а тим більше з адміністративного права. Вона, як правило, аналізується крізь призму системи антикорупційних інструментів, філософських, етичних, психологічних, політичних аспектів, а також засобів превенції в судовій чи публічній діяльності. Серед вчених, які фрагментарно розглядали в своїх роботах проблеми доброчесності крізь призму адміністративно-правового забезпечення правоохоронної сфери, а також антикорупційної діяльності, слід відзначити таких науковців, як: Армаш Н. О., Боднарчук О. Г., Галай А. О., Гвоздецький В. Д., Глушко Є. В., Городовенко В. В., Гречанюк С. К., Гречанюк Р. В., Добровольський О. І., Дроздова Н. Г., Єгорова В. С., Задорожний С. А., Ігонін Р. В., Клімов С. М., Кошова О. В., Кубаєнко А. В., Куйбіда Р. О., Кучук А. М., Литвиненко В. І., Ліховіцький Я. О., Музичук О. М., Невмержицький Є. В., Нестругіна І. М., Новоселова В. В., Обрусна С. Ю., Онопенко П. В., Пікуля Т. О., Подкопаєв С. В., Рогульський С. С., Рубцов С. С., Рибалка Н. О., Сердюк І. А., Серьогін С. С., Суловець А. О., Соболь Є. Ю., Сюсяйло О. М., Толкованов В. В., Тучак Р. М., Федорович В. І., Чемерис І. В., Шемшученко Ю. С., Шопина І. М., Штогун С. Г., Яковенко Г. Б., Яфонкін А. О., Яцків І. І. та ін. Разом з тим, за деякими виключеннями, ми

можемо констатувати існування наукової прогалини у питаннях доброчесності в правоохоронній сфері. Отже, враховуючи усе зазначене, а також те, що доброчесність повинна бути однією із основних категорій здатних створити передумови для покращення ситуації у правоохоронній сфері, актуальність обраної тематики дослідження пов'язується: по-перше, з необхідністю формування концептуального розуміння системи адміністративно-правового забезпечення доброчесної поведінки в правоохоронних органах України; потребою подальшої наукової розробки категорії доброчесності в діяльності персоналу правоохоронних органів, а також інших публічних інституцій; по-третє, важливістю напрацювання науково-теоретичних та практичних рекомендацій щодо удосконалення адміністративно-правового забезпечення застосування елементів доброчесності в практиці кадрової роботи правоохоронних органів; по-четверте, нагальністю питання розробки індикаторів ефективності механізму та принципу доброчесності в правоохоронній діяльності.

Адміністративно-правове забезпечення доброчесності персоналу правоохоронних органів є актуальним напрямком наукової розробки і у синтезі теорії та практики відповідає ключовим критеріям, що пред'являються для сучасних комплексних монографічних праць.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Роботу виконано відповідно до п. 4 розділу 3 Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015; Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки (Схваленої Указом Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015); п. 5 розділу 7 Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки, схваленої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 року.

Мета і завдання дослідження. Мета дисертації полягає у науковій розробці концепції адміністративно-правового забезпечення доброчесності працівників правоохоронних органів України і формуванні на цій основі пропозицій та рекомендацій теоретико-методологічного, нормативного та практичного характеру, спрямованих на зміцнення законності, покращення ефективності роботи та професіоналізму працівників правоохоронних органів.

Для досягнення цієї мети в роботі визначені такі завдання:

- охарактеризувати стан наукової розробки питань доброчесності в сучасній правовій науці;
- визначити зміст та природу доброчесності як теоретико-правової категорії;
- здійснити характеристику доброчесності як режиму та принципу в діяльності правоохоронних органів;
- розкрити ключові проблеми правового регулювання забезпечення доброчесності в правоохоронних органах;
- розглянути статус та повноваження суб'єктів забезпечення доброчесності в правоохоронних органах;

– проаналізувати адміністративні процедури забезпечення доброчесності в правоохоронних органах;

– розробити пропозиції та рекомендації теоретичного та практичного значення, спрямовані на удосконалення адміністративно-правового забезпечення доброчесності працівників правоохоронних органів.

Об'єкт дослідження – комплекс суспільних відносин пов'язаних із адміністративно-правовим забезпеченням діяльності правоохоронних органів України.

Предмет дослідження – адміністративно-правове забезпечення доброчесності працівників правоохоронних органів України.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є сукупність методів, способів і прийомів наукового пізнання. Комплексність дослідження забезпечується системним підходом, що надало можливості розглядати й аналізувати проблеми в єдності їх змісту, природи й юридичної форми, а також провести системну наукову розробку питання адміністративно-правового забезпечення доброчесності працівників правоохоронних органів України.

Характеризуючи методи, які були використані для проведення наукової розробки слід зауважити наступне. Діалектичний метод, зокрема дав можливість з'ясувати сутність та природу доброчесності як явища, властивість та елемент поведінкового компоненту, необхідного для забезпечення здатності професійного проходження служби в правоохоронних органах (підрозділи 1.2, 1.3, підрозділ 2.2.), а також інтегрувати цю категорію до системи адміністративно-правового регулювання функціонування правоохоронної системи. За допомогою семантичного методу було досліджено понятійний апарат, який надав можливість обґрунтувати авторські визначення, що були необхідні для системної характеристики доброчесності в системі адміністративно-правового забезпечення діяльності правоохоронних органів (підрозділи 1.2–1.2, розділ 2.). За допомогою формально-логічного методу, доброчесність, як необхідний елемент роботи щодо формування та функціонування персоналу правоохоронної системи, була проаналізована крізь призму її філософської, етичної та психологічної природи, при цьому виявлені особливості були адаптовані до публічно-правової правоохоронної сфери (підрозділ 2.3.). Методи аналізу і синтезу, а також порівняльно-правовий метод використано для характеристики адміністративно-правового регулювання питань доброчесності в різних правоохоронних інституціях (підрозділи 1.1, 1.3, 2.2.). Метод історико-правового аналізу використовувався для розгляду деяких аспектів формування уявлень про доброчесність як правової категорії (підрозділи 1.1, 1.2., 2.1.). Метод правового аналізу застосовано при характеристиці змісту норм права, які вказують на регламентацію питань доброчесності в діяльності правоохоронних органів (підрозділ 2.1.). Функціональний метод використано для розгляду системи суб'єктів, які повинні забезпечувати дотримання інструментів доброчесності при організації та здійсненні кадрових процедур в правоохоронних органах (підрозділ 2.2.). У дисертаційній роботі було використано й інші методи наукового пізнання.

Науково-теоретичне підґрунтя дисертації склали наукові праці фахівців у галузі філософії, загальної теорії та історії держави і права, публічного управління та адміністративного права, теорії правоохоронної діяльності, юридичної психології, а також роботи вітчизняних та зарубіжних фахівців інших галузевих правових наук.

Результати дослідження ґрунтуються на нормах Конституції України, законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, які визначають різні аспекти кадрової роботи в правоохоронних органах, а також адміністративно-правові основи забезпечення доброчесності працівників правоохоронних органів.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що робота є однією з перших монографічних праць, в якій комплексно, з використанням сучасних методів пізнання, урахуванням новітніх досягнень науки адміністративного права досліджено концепцію правового забезпечення доброчесності працівників правоохоронних органів України, в результаті чого було сформовано пропозиції теоретико-методологічного, нормативного та практичного характеру, здатні по-новому оцінити підходи до розуміння доброчесності як важливого та необхідного компонента професійної характеристики працівника правоохоронних органів. У результаті проведеного дослідження розроблено низку нових концептуальних наукових положень та висновків. Основні з них такі:

уперше:

– доброчесність розглянуто як систему морально-етичних якостей особи, що трансформується у поведінкову модель в результаті свідомої, розумово-психологічної діяльності та відображає суб'єктивне відношення до суспільних та професійних цінностей;

– стилем доброчесної поведінки запропоновано розуміти сукупність стандартів доброчесності, які загалом утворюють у працівника правоохоронного органу особливий механізм етичного мислення, заснований на глибокому усвідомленні свого публічного становища та поваги до суспільних та професійних цінностей;

удосконалено:

– визначення адміністративних процедур забезпечення доброчесності в правоохоронних органах як передбаченого законодавством порядку здійснення процедурних дій, послідовно вчинених адміністративним органом (інститутом громадянського суспільства), і прийнятих процедурних рішень з розгляду та вирішення адміністративної справи, що завершується прийняттям і, в необхідних випадках, виконанням прийнятого адміністративного акту, метою якого є забезпечення базових етико-правових засад правоохоронної діяльності, що визначає межі та спосіб поведінки працівників правоохоронних органів для належного захисту прав, свобод людини і громадянина, інтересів суспільства та держави, утвердження авторитету служби у правоохоронних органах;

– класифікацію інструментів забезпечення доброчесності в правоохоронних органах шляхом виділення наступних критеріїв: часу

проведення; кола осіб; юридичних наслідків; характеру впливу; підстав здійснення; юрисдикційної приналежності суб'єктів; характеру повноважень;

– визначення принципу доброчесності правоохоронних органів як вихідної етико-правової засади правоохоронної діяльності, що визначає межі та спосіб поведінки працівників правоохоронних органів в дусі захисту та поваги до публічних цінностей, утвердження авторитету служби у правоохоронних органах як при виконання службових обов'язків, так і у приватному житті;

дістало подальшого розвитку

– розкриття особливостей доброчесної поведінки, які, на відміну від інших етичних засад, що характеризують діяльність публічних осіб, охоплюють поведінку та діяльність як при виконанні службових обов'язків, так і поза сферою публічної діяльності;

– здійснення систематизації та удосконалення правового регулювання доброчесності працівників правоохоронних органів як особливої категорії публічних службовців;

– наукова розробка питань адміністративно-правового забезпечення доброчесності працівників правоохоронних органів, через групування наукових публікацій та досліджень: філософського, етичного, психологічного спрямування; робіт, що присвячені проблемі запобігання корупції; наукових досліджень правоохоронної сфери, у яких аналізуються різні аспекти публічного адміністрування в цих інституціях; робіт з теорії адміністративно-правового забезпечення та регулювання, які стали основою для об'єднання та адаптування методологічних підходів різних галузей наукового пізнання до комплексного адміністративно-правового наукового дослідження;

– характеристика правового змісту категорії «доброчесність» шляхом інтеграції в систему законодавства оптимального набору професійних чеснот в частині етичних та корпоративних вимог до особи, наділеної публічно-владними повноваженнями, а також встановленням критеріїв перевірки суб'єкта на предмет дотримання якостей професійної чесності при здійсненні функцій та завдань держави;

– розгляд практики функціонування інституцій, призначенням яких є запобігання корупції, а також забезпечення доброчесності шляхом їхнього розподілення на такі групи: органи державної влади, які, виходячи з їх загальної компетенції, є учасниками державної антикорупційної діяльності, окремим елементом якої виступає вимога щодо дотримання доброчесності в системі правоохоронних органів; система правоохоронних органів; спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції; інститути громадянського суспільства.

Практичне значення одержаних результатів. Одержані в дисертації результати можуть бути використані:

– у науково-дослідній сфері – для подальших наукових розробок питань доброчесності як елементу забезпечення професійності діяльності працівників правоохоронних органів (довідка про впровадження результатів в наукову

роботу Тернопільського національного економічного університету від 01 лютого 2019 року);

– у правотворенні – для формування системи пропозицій до законодавства щодо адміністративно-правового забезпечення доброчесності працівників правоохоронних органів;

– у правозастосуванні – у практичній діяльності правозахисників, органів правопорядку, судових органів для покращення забезпечення доброчесності працівників правоохоронних органів;

– у навчальному процесі – при викладанні навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Судові та правоохоронні органи» (довідка про впровадження результатів в навчальний процес Тернопільського національного економічного університету від 01 лютого 2019 року).

Апробація результатів дослідження. Результати роботи обговорювалися на засіданні міжкафедрального семінару відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна». Теоретичні та прикладні положення та висновки дисертації обговорювалися на науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах. Основні з них такі: круглий стіл «Проблеми сучасного права. Державне управління: стратегія і тактика формування сучасного фахівця» (м. Київ, 07–08 грудня 2016 року); науково-практична конференція «Публічне право в умовах реформування правової системи» (м. Тернопіль, 22 травня 2017 року); науково-практичний круглий стіл «Сучасні проблеми публічного права» (Тернопіль, 15 березня 2018 р.).

Публікації. Основні положення та висновки дисертації опубліковано в восьми наукових публікаціях, з яких: 4 статті – у вітчизняних фахових наукових виданнях; 1 стаття – у зарубіжному науковому періодичному виданні, 3 тез – у матеріалах наукових конференцій.

Структура роботи. Дисертація складається з анотації, змісту, вступу, двох розділів, які об'єднують шість підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 198 сторінок, з яких основний текст – 174 сторінки, список використаних джерел – 19 сторінки (174 найменування), 2 додатки на 4 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано актуальність теми, вказано на її зв'язок з науковими програмами, планами, темами, охарактеризовано основні методи дослідження. Визначено його мету, завдання, об'єкт і предмет, сформульовано положення, що містять наукову новизну, висвітлено практичне значення одержаних результатів, наведено дані про апробацію результатів дисертації.

Розділ 1. «Теоретико-правові засади забезпечення доброчесності в правоохоронних органах» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 1.1. «Стан наукової розробки» проведено наукове узагальнення стану опрацювання питань доброчесності як наукової категорії,

яка є базовою для предмету дисертації і в подальшому специфікована до діяльності правоохоронних органів.

Методологія наукової розробки адміністративно-правового забезпечення доброчесності працівників правоохоронних органів передбачає об'єднання матеріальних і процедурних аспектів формування доброчесної поведінки як вимоги до кандидатів та осіб, які проходять службу в означених органах, а також аналіз теоретичних напрацювань етичного, психологічного, правового спрямування питань доброчесності у поєднанні із їхнім використанням в практичній діяльності.

Система наукових підходів до розуміння доброчесності є теоретичним підґрунтями для проведення подальших наукових розробок різних аспектів цього системного явища. У свою чергу вони складають основу для формування критеріїв та індикаторів, що використовуються в практичній діяльності відповідних суб'єктів, що здійснюють професійний відбір та оцінку діяльності правоохоронців.

Ключове призначення наукової розробки та аналізу різних питань доброчесності полягає у розширенні науково-методологічного забезпечення публічного адміністрування правоохоронної сфери через розробку та узагальнення уже існуючих критеріїв доброчесності, а також розробки новітніх, які відповідають тенденціям реформи правоохоронної системи, що в цілому повинно сприяти підвищенню якості реалізації правоохоронної функції держави, а також гарантії дотримання прав і свобод людини і громадянина.

У підрозділі 1.2. «Доброчесність як теоретико-правова категорія» розкрито теоретико-правові особливості визначення доброчесності в контексті діяльності правоохоронних органів

Зазначається, що вона як допоміжний інструмент управління правоохоронними органами є не тільки сукупністю адміністративних засобів, а постає «новою філософією» боротьби із корупцією, завданням якої є створення механізму несприйняття та попередження проявів корупції у всіх її формах. З'ясування механізму адміністративно-правового забезпечення доброчесності правоохоронних органів потребує багатогранного підходу у розумінні феномену «доброчесності» як теоретико-правової категорії.

Для доброчесної поведінки властива мультиприрода:

– її психологічний підтекст уособлюється складними інтелектуальними процесами, які, на той чи інший момент часу, формують у людини як соціальної істоти певну властивість поведінки;

– її етична складова вимагає збереження загальносоціальних благ;

– її антикорупційна складова – це трансформація чесності у площину функціональних обов'язків.

Доброчесність як психологічно-вольова та соціальна якість поведінки і мислення людини, є складним морально-етичним, культурним та психологічним феноменом, який має широку сферу застосування, не виключенням якої є оцінка діяльності людини у сфері забезпечення правопорядку.

Публічний інтерес, як вектор спрямованості добродесної поведінки у сфері правоохоронної діяльності, може проявлятися у: ефективності діяльності публічних інституцій у сфері забезпечення прав, свобод людини, громадянина, а також держави, її цілісності та державного устрою; припиненні правопорушень, їх розкритті та відновленні порушених прав потерпілих; забезпеченні правопорядку органами, які уповноважені на здійснення такої діяльності; доступі до правоохоронної системи; прозорості, гласності, поінформованості громадськості про стан правоохоронної діяльності в державі; ефективності та оперативності роботи правоохоронної системи; закріпленості та дієвості гарантій законності діяльності органів правопорядку; забезпеченні права на захист; механізмі обґрунтованої доцільності втручання держави в права, свободи та приватні інтереси; будь-якому приватному інтересі, який виник у зв'язку із необхідністю забезпечення прав тощо.

Прояв добродесності правоохоронця не обов'язково повинен бути спрямований на захист саме публічного інтересу у сфері правоохорони, прояв неповаги до цінностей держави в іншій сфері суспільно-політичного життя також слід розцінюватися як прояв недобродесності, хоча і в меншій мірі.

У підрозділі 1.3. «Добродесність як режим та принцип в діяльності правоохоронних органів» узагальнено, що серед чисельної кількості доктринальних джерел, в системі принципів правоохоронної діяльності досить поодиноким зустрічається принцип добродесності як елемент системи правоохорони, оскільки цьому детермінує: нещодавнє запровадження формально-юридичного визначення змісту принципу добродесності в Законі України «Про державну службу»; дискусійність доктринальних підходів до розуміння правоохоронної діяльності, правоохоронної служби, а також відсутність терміну «правоохоронний орган» в системі чинного законодавства; відсутність єдиного зводу кодексів етичних норм для всіх правоохоронних органів.

Сформовано концепцію меж змісту принципу добродесності, яка полягає у недопущенні буквального його тлумачення, а важливості широкого підходу. Наприклад, якщо взяти критерієм оцінки добродесності той факт, що працівник правоохоронного органу несе відповідальність за недобродесну поведінку, то у буквальному трактуванні підставами визначення порушення принципу добродесності є вчинення аморального чи неетичного вчинку. Натомість широкий підхід позбавляється вичерпного переліку вчинків, оскільки завдання шкоди діями посадовців може бути спричинено чисельною кількістю індивідуальних проявів, серед яких і корупційні дії. При цьому об'єкт негативних наслідків тільки один – публічні цінності та публічний інтерес (в тому числі інтерес правоохоронної служби). В інших випадках, діяння повинні кваліфікуватися за складом відповідного правопорушення.

Небажаним є занадто широкий зміст принципу добродесності, оскільки за таких умов його співставляють із суміжними принципами, такими як прозорість, гуманність, неупередженість, що є некоректним. Охоплення ознаками добродесної поведінки у формі проявів патріотизму, шанобливості,

щирості є доцільним тільки у тому випадку, якщо вони спрямовані на захист публічного інтересу та публічних цінностей правоохоронної діяльності. Для працівників правоохоронних органів буквальне сприйняття деяких якостей може йти в розріз з прямим виконанням функцій та завдань, що є небажаним а інколи і недопустимим.

Найважливішими ознаками нормативної природи принципу доброчесності, як і будь-якого іншого етичного принципу у сфері публічного права, є: зв'язок права та моральних цінностей; правова можливість застосування відповідальності за недотримання порушення етичних правил шляхом застосування властивих нормативних засобів відповідальності; форма регуляторного впливу, яка окреслюється заборонами або обмеженням; засіб контролю та моніторингу поведінки, що охоплюється в тому числі вимогами поза здійсненням публічно-владних функцій; кодифікованість, спрямованість на врегулювання відносин груп осіб, об'єднаними певними корпоративними ознаками; чим більша публічність особи, тим вищі стандарти етики, - тим більший нормативний обсяг процедур механізму забезпечення етики.

Розділ 2 «Адміністративно-правовий механізм забезпечення доброчесності в правоохоронних органах» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1. «Правове регулювання забезпечення доброчесності в правоохоронних органах» досліджено засади правового регулювання забезпечення доброчесності в правоохоронних органах, як процесуального механізму утвердження спеціальних правил, шляхом застосування контролю за доброчесною поведінкою з використанням адміністративно-правових засобів, зокрема заповнення анкет доброчесності, поліграфологічного опитування тощо.

Вітчизняне правове регулювання забезпечення доброчесності правоохоронних органів не містить системного підходу як у змісті доброчесної поведінки, так і організаційному механізмі контролю за нею.

Обґрунтовується незаконність рішень Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів щодо застосування відповідальності прокурорів за ненадання будь-якого коментаря прокурором щодо власної доброчесності чи недоброчесності в Анкеті доброчесності прокурора (як приклад, у Рішенні № 563дп-18 Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів про дії із укриття недоброчесних фактів розцінені як непроходження таємної перевірки доброчесності) в силу того, що як Законом України «Про прокуратуру» як і Порядком проведення таємної перевірки доброчесності прокурорів в органах прокуратури України від 16.06.2016 № 205 не передбачено конкретної відповідальності за неподання інформації про доброчесність.

З процесуальної точки зору, перевірки на доброчесність в НАБУ є окремою формою контролю поведінки працівника правоохоронного органу, а не дотримання антикорупційних вимог. Такий підхід є правильним та узгоджується із європейською практикою, оскільки відокремлює стандарт доброчесності від інших етичних вимог та обмежень публічних осіб-працівників правоохоронних органів, що є важливим у питанні забезпечення авторитету та довіри до правоохоронної системи.

Констатується, що процедурний порядок проведення перевірок на доброчесність у працівників ДБР наразі відсутній в публічному доступі, який за аналогією НАБУ повинен існувати в системі внутрівідомчого нормативного регулювання.

Загалом відсутні вимоги до доброчесної поведінки та доброчесності як елементу (стандарту) етичних правил поведінки в нормативному регулюванні органів Національної поліції та Національної гвардії Міністерства внутрішніх справ України, оскільки жодним чином не урегульовано питання доброчесності як то стандарту чи вимог до поведінки поліцейських, що є досить серйозним нормативним упущенням.

До засобів перевірки віднесено процедури тестування на поліграфі як додатковий та ефективний засіб забезпечення доброчесності. При чому, ініціюючи проведення поліграфного опитування щодо себе, правоохоронці мають можливість опротестувати звинувачення, таким чином, убезпечившись від необґрунтованої критики. Зважаючи на те, що предметом психофізіологічного інтерв'ю можуть бути будь-які питання, що охоплюються пам'яттю та свідомістю людини, поліграфні тестування є одночасно гарантією забезпечення доброчесності правоохоронця.

Констатуються суттєві інституційні відмінності перевірок на доброчесність в правоохоронних органах, що в результаті дає підстави твердити про незавершеність уніфікації законодавчого та нормативного розуміння сутності правил доброчесності та їх дотримання.

У підрозділі 2.2. «Суб'єкти забезпечення доброчесності в правоохоронних органах» проаналізовано систему інституцій, повноваження яких передбачають встановлення критеріїв доброчесної поведінки і проведення аналізу відповідності ним правоохоронців.

Сформульовано ознаки суб'єктів забезпечення доброчесності у правоохоронних органах, що виокремлює їх з поміж інших суб'єктів. До таких ознак слід віднести: створення інформаційної, нормативної та методологічної складової запобігання з корупційними проявами; наявність у складі суб'єкта спеціальних структур, що функціонально уповноважені на проведення державної антикорупційної політики; контроль (нагляд) суб'єктом доброчесності тієї сфери, в межах якої він наділений компетенцією; існування в офіційній ідеології положень, що дозволяють суб'єкту прямо чи опосередковано брати участь в антикорупційній політиці держави; комплексний характер засобів, методів та стратегій проведення антикорупційної політики, у тому числі розробка програм, проектів нормативно-правових актів, експертиза існуючих нормативних актів; запровадження ефективної системи захисту від деструктивного корупційного впливу; забезпечення висококваліфікованими кадрами, найсучаснішою технікою, фінансуванням.

Запропоновано широкий підхід до розуміння суб'єктного складу забезпечення доброчесності в правоохоронних органах, що включає в себе держави (в особі її органів), міждержавні об'єднання, міжнародні організації, судову систему, органи прокуратури, правоохоронні органи та їх підрозділи,

спеціальні суб'єкти запобігання корупції, інститути громадянського суспільства тощо.

У підрозділі 2.3. «Інструменти (адміністративні процедури) забезпечення доброчесності в правоохоронних органах» визначено, що протягом тривалого часу суспільство потребувало докорінних змін у державній антикорупційній політиці. Одним із системних інструментів реалізації антикорупційної політики є передусім розробка та впровадження дієвих адміністративних процедур, що передбачають забезпечення стану доброчесності в системі правоохоронних органів.

Доведено, що профілактичні процедури доброчесності як сукупність інформаційно-довідкових, навчальних, тренінгових заходів, спрямовані на всебічне формування у працівника правоохоронного органу знань про етичні стандарти поведінки доброчесності і є передумовою прийняття рішень та вчинків, спрямованих на уникнення протиправної поведінки та належне виконання службових обов'язків.

Виокремлено загальні адміністративні процедури забезпечення доброчесності в правоохоронних органах: процедури відбору кандидатів на посади до правоохоронних органів, як передумова дотримання принципу доброчесності у подальшій роботі; проведення спеціальних перевірок; електронне декларування; перевірки на доброчесність шляхом заповнення анкет, декларацій (відкриті та таємні); моніторинг способу життя; службове розслідування.

ВИСНОВКИ

Дисертація є однією з перших монографічних праць, в якій комплексно, з використанням сучасних методів пізнання, урахуванням новітніх досягнень науки адміністративного права досліджено концепцію правового забезпечення доброчесності працівників правоохоронних органів України, в результаті чого було сформовано пропозиції теоретико-методологічного, нормативного та практичного характеру, здатні по-новому оцінити підходи до розуміння доброчесності як важливого та необхідного компонента професійної характеристики працівника правоохоронних органів. У результаті проведеної роботи були розроблені такі висновки:

1. Стан наукової розробки питань адміністративно-правового забезпечення питань доброчесності працівників правоохоронних органів засвідчив існування щонайменше чотирьох напрямків, які, в системі дозволяють забезпечити досягнення цілей роботи. Це, зокрема, праці: філософського, етичного, психологічного спрямування, у яких розкриваються різні аспекти доброчесності як компоненту професійної діяльності працівників у різних (не тільки правоохоронній) сферах; роботи, що присвячені проблемі запобігання корупції, а також характеристиці її як правового та соціального явища. Роботи цього спрямування дозволили розглянути потенційні негативні наслідки залучення до професійної правоохоронної діяльності недоброчесного персоналу; наукові дослідження правоохоронної сфери, у яких аналізуються

різні аспекти публічного адміністрування правоохоронних інституцій, що також передбачає формування професійних вимог до персоналу, порядок відбору та проходження служби персоналом, процедури притягнення правоохоронців до відповідальності тощо; дослідження теорії адміністративно-правового забезпечення та регулювання, які стали основою для об'єднання та адаптування методологічних підходів різних галузей наукового пізнання до комплексного адміністративно-правового наукового дослідження.

2. Запропоновано загальний підхід до визначення категорії «добročесність» як системи морально-етичних якостей особи, що трансформується у поведінкову модель в результаті свідомої, розумово-психологічної діяльності та відображає суб'єктивне відношення до суспільних та професійних цінностей.

Практична площина категорії добročесності працівників правоохоронних органів полягає у закріпленні системи критеріїв, які характеризують працівника, як такого, що здатен за своїми морально-етичними якостями, рівнем статків (співвідношенням доходів та видатків), відсутністю корупціогенних ризиків, ставленням до службових обов'язків та службової дисципліни, здійснювати професійну діяльність на посаді в правоохоронному органі.

Трансформація добročесності у професійну чесність публічної особи співробітника правоохоронних органів відбувається в результаті:

- неупередженості публічно-владної діяльності, забезпечення превалювання професійних (посадових, публічних) цінностей над приватними інтересами;
- захисту публічних інтересів та підтримки авторитету правоохоронних органів;
- запобігання корупції;
- формування толерантності, ввічливості як при виконанні службових обов'язків так і поза ними.

Правовий зміст категорії «добročесність» вимагає інтеграції положень в систему законодавства оптимального змісту професійних чеснот в частині етичних та корпоративних вимог до особи, наділеної публічно-владними повноваженнями, а також встановлення критеріїв перевірки суб'єкта на предмет дотримання якостей професійної чесності при здійсненні функцій та завдань держави.

Досліджено актуальні питання імплементації дефініції «добročесність» в адміністративно-правове забезпечення правоохоронних органів:

1) вимір недобročесної поведінки (який повинен бути чітким, оскільки лише за таких умов можливо застосувати відповідальність) – є неоднаковим для кожного типу публічних осіб, в тому числі посадових осіб правоохоронних органів;

2) корпоративність як ознака добročесної поведінки диференціює цінності, які важливі для конкретного типу публічних осіб, що породжує необхідність відомчого нормотворення правил добročесності;

3) відсутність в Україні Етичного кодексу поведінки працівників правоохоронних органів, що, в свою чергу, є наслідком неоднозначного підходу до розуміння системи правоохоронних органів вимагає обґрунтування сутності категорії «добročесність» в джерелах нормотворення правоохоронних органів.

3. Принцип добročесності правоохоронних органів – вихідна етико-правова засада правоохоронної діяльності, що визначає межі та спосіб поведінки працівників правоохоронних органів в дусі захисту та поваги до публічних цінностей, утвердження авторитету служби у правоохоронних органах як при виконання службових обов'язків, так і у приватному житті.

Одним із найважливіших призначень принципу добročесності є формування довгострокового ефекту від добročесної поведінки, що передбачає розробку механізму у площині використання засобів та інструментів контролю, перевірки, моніторингу добročесності, підвищення якості поведінкових реакцій працівників правоохоронних органів в певних оперативно-слідчих, управлінських чи приватних життєвих ситуаціях.

Важливість принципу добročесності правоохоронних органів пояснюється його функціями:

по-перше, нормативна регуляторність, що передбачає розвиток норм управління в дусі толерантності, поваги до прав людини, професійності та високого рівня культури;

по-друге, публічність та прозорість – вимоги до добročесної поведінки мають бути загальновідомими суб'єктам, які взаємодіють із правоохоронними органами;

по-третє, систематизація та уніфікація критерію добročесності;

по-четверте, юридична визначеність, тобто чітке встановлення місця добročесності в ієрархії юридичних та етичних засобів регулювання;

по-п'яте, спрямованість на забезпечення публічних цінностей у діяльності правоохоронних органів;

по-шосте, дисциплінованість – встановлення правових та поведінкових обмежень в публічній діяльності та приватному житті;

по-сьоме, спрямованість на недопущення настання незаконних негативних наслідків для громадян від правозастосовчої діяльності правоохоронних органів, або застосування ними заходів примусу;

по-восьме, спрямованість на недопущення вчинення корупційних правопорушень;

по-дев'яте, самомотивація – стимулювання розвитку особистих якостей та професійності;

по-десяте, корпоративність – підвищення рівня корпоративних стандартів та якості управління в системі правоохоронних інституцій, підвищення рівня корпоративного духу, забезпечення професійних дієздатних структур, які б підтримували якісну психологічну підготовку публічних осіб правоохоронних органів.

4. Норми доброчесної поведінки, на відміну від інших етичних засад діяльності публічних осіб, охоплюють поведження та діяльність як при виконанні службових обов'язків, так і поза сферою публічної діяльності.

Утвердження систематизації та удосконалення правового регулювання доброчесності працівників правоохоронних органів як особливої категорії публічних службовців обумовлюється наступними вітчизняними правовими аспектами:

по-перше, Закон України «Про державну службу» регулює відносини апарату державних службовців, природа публічної діяльності яких як функціонально, так і організаційно суттєво відрізняється від правоохоронних органів та вимагає пошуку та уточнення публічних цінностей, які необхідно віднести до предмету доброчесності правоохоронців;

по-друге, Закон України «Про державну службу» взагалі не передбачає процесуального режиму перевірки доброчесної поведінки, який за аналогією можливо застосувати в управлінні правоохоронними органами;

по-третє, нещодавнє впровадження дефініції «доброчесність» в чисельну кількість нормативних положень не дає можливості встановити різницю між дисциплінарним проступком та актом недобросовісної поведінки і таким чином забезпечити родову приналежність санкції за недоброчесність до антикорупційної чи дисциплінарної;

по-четверте, фактична відсутність єдиновизнаного терміну «правоохоронні органи» та наявність різних видів виконавчих органів із ознаками, які комбінують правоохоронні та військові функції, породило невизначеність правил етичної поведінки працівників правоохоронної системи. Уніфікація вимог та критеріїв доброчесності до усіх суб'єктів, які виконують правоохоронні функції – це шлях до правової інституціоналізації принципу доброчесності в національну систему доброчесності;

по-п'яте, широка дискусія змісту та ознак дефініції «доброчесність», а також наявність колізійності у відомчих підходах до відслідковування та контролю за доброчесністю потребує ґрунтованого теоретичного вивчення.

У стандартах публічної служби в країнах Європейського Союзу нормам професійної доброчесності відводиться окреме місце в системі етичних правил поведінки. Як наслідок, окремими нормами регламентуються процедури перевірок на доброчесність і застосування відповідальності. Із цього, правовий механізм забезпечення доброчесності не ототожнюють із антикорупційним механізмом, хоча обом вимогам властиві спільні стандарти етичної поведінки.

Феномен доброчесності правоохоронців та його ефективність повинен супроводжуватись постійною увагою як громадських інституцій, так і підрозділів внутрішнього контролю. Завдяки системному контролю та високій професійній культурі публічних осіб, створюється певний стереотип поведінки, тобто стиль.

Стиль доброчесної поведінки є вищою формою фахового зростання, за якої механізм прийняття рішень як при виконанні службових обов'язків, так і поза сферою публічного життя обґрунтовується не тільки шаблонними діями та дотриманням певних алгоритмів, а й способом етичного мислення.

Під стилем добродесної поведінки необхідно розуміти сукупність стандартів добродесності, які загалом утворюють у працівника правоохоронного органу особливий механізм етичного мислення, заснований на глибокому усвідомленні свого публічного становища та поваги до суспільних цінностей.

5. Блок інституцій, поєднаних функціональним призначенням – запобігання корупції (забезпечення добродесності) складається з чотирьох базових складових:

1) Органи державної влади, які виходячи з їх загальної компетенції є учасниками державної антикорупційної діяльності, окремим елементом якої виступає вимога щодо дотримання добродесності в системі правоохоронних органів;

2) Система правоохоронних органів;

3) Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції. Наразі в Україні визначено спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції: органи прокуратури, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції, Національна поліція України;

4) інститути громадянського суспільства (Ради добродесності та правозахисні організації). Незважаючи на те, самі по собі вони не є правоохоронними інституціями, проте у питаннях добродесності у системі правоохоронних органів, вони є одним із механізмів максимального її забезпечення.

6. Інструменти (адміністративні процедури) забезпечення добродесності в правоохоронних органах – це визначений законодавством порядок здійснення процедурних дій, послідовно вчинених адміністративним органом (або в деяких випадках, - громадськими інституціями), і прийнятих процедурних рішень з розгляду та вирішення адміністративної справи, що завершується прийняттям і, в необхідних випадках, виконанням прийнятого адміністративного акту, метою якого є забезпечити базові етико-правові засади правоохоронної діяльності, що визначає межі та спосіб поведінки працівників правоохоронних органів для належного захисту прав, свобод людини і громадянина, інтересів суспільства та держави, утвердження авторитету служби у правоохоронних органах.

Запропоновано авторську класифікацію інструментів (адміністративних процедур) забезпечення добродесності в правоохоронних органах за наступними критеріями:

1) За часом проведення: постійні, періодичні, одноразові;

2) За колом осіб: загальні, групові, індивідуальні;

3) За юридичними наслідками: правовстановлюючі, правоприпиняючі, без юридичних наслідків;

4) За характером впливу: превентивні, мотиваційні, дисциплінарні.

5) За підставами здійснення: нормативно визначені, за повідомленнями від інститутів громадянського суспільства (громадян) та організацій, за результатами здійснення оперативно-розшукових дій.

6) За юрисдикційною приналежністю суб'єктів, що здійснюють адміністративні процедури: зовнішні, внутрішні;

7) За характером повноважень: здійснюються органами державної влади (їх посадовими особами), інститутами громадянського суспільства.

7. Для удосконалення правового забезпечення питань доброчесності в діяльності правоохоронних органів, пропонуємо розробити та інтегрувати до системи правового регулювання діяльності правоохоронних органів Кодекс доброчесності працівників правоохоронних органів, який би передбачав уніфікований та універсальний підхід до використання принципів та критеріїв доброчесної поведінки в діяльності різних правоохоронних інституцій. Пропонується наступна його структура:

«Загальні положення про доброчесність в правоохоронній сфері»;

«Доброчесність як принцип правоохоронної діяльності»;

«Суб'єкти забезпечення доброчесності в правоохоронних органах»;

«Система критеріїв забезпечення доброчесності в правоохоронних органах»;

«Процедури, стандарти та гарантії забезпечення доброчесності в правоохоронних органах»;

«Контроль за об'єктивністю оцінки результатів доброчесності та використання результатів перевірки».

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Писанець В. А. Адміністративні процедури забезпечення доброчесності в правоохоронних органах. Прикарпатський юридичний вісник. 2017. Випуск 1. Том 4. С. 99–102.

2. Писанець В. Правове регулювання забезпечення доброчесності в правоохоронних органах. Європейські перспективи. 2019. № 1. С. 194–201.

3. Писанець В. Доброчесність як принцип правоохоронної діяльності: теоретичні питання змісту. Верховенство права (міжнародний науковий журнал). 2019. № 1. С. 240–244.

4. Писанець В. А. Суб'єкти забезпечення доброчесності в правоохоронних органах. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2018. Випуск 50. Т. 4. С. 141–145.

5. Писанець В. А. Теоретико-правовий зміст категорії «доброчесність» у сфері правоохоронної діяльності. Прикарпатський юридичний вісник. 2018. Випуск 2. Том 3. С. 111–115.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

6. Писанець В. Доброчесність у сфері правоохоронної діяльності. Проблеми сучасного права. Державне управління: стратегія і тактика формування сучасного фахівця: збірник наукових праць за матеріалами

круглого столу, 07–08 грудня 2016 року. Київ, ГО Київський правозахисний альянс, 2016. С. 78–81.

7. Писанець В. Суб'єкти права на доступ до адміністративного захисту. Публічне право в умовах реформування правової системи. Матеріали науково-практичної конференції, м. Тернопіль, Тернопільський національний економічний університет, 22 травня 2017 р. Тернопіль, 2017. С. 70–72.

8. Писанець В. Добročесність як принцип правоохоронної діяльності. Сучасні проблеми публічного права. Матеріали науково-практичного круглого столу (м. Тернопіль, Тернопільський національний економічний університет, 15 березня 2018 р.). Тернопіль, 2018. С. 52–57

АНОТАЦІЇ

Писанець В. А. Адміністративно-правове забезпечення добročесності працівників правоохоронних органів України - Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. - Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», Київ, 2020; Тернопільський національний економічний університет, Тернопіль, 2020.

Дисертація є однією з перших монографічних праць, в якій комплексно, з використанням сучасних методів пізнання, урахуванням новітніх досягнень науки адміністративного права досліджено концепцію правового забезпечення добročесності працівників правоохоронних органів України, в результаті чого було сформовано пропозиції теоретико-методологічного, нормативного та практичного характеру, здатні по-новому оцінити підходи до розуміння добročесності як важливого та необхідного компоненту професійної характеристики працівника правоохоронних органів.

У роботі здійснено характеристику стану наукової розробки питань добročесності в сучасній правовій науці; визначено зміст та природу добročесності як теоретико-правової категорії; здійснено характеристику добročесності як режиму та принципу в діяльності правоохоронних органів; розкрито ключові проблеми правового регулювання забезпечення добročесності в правоохоронних органах; розглянуто статус та повноваження суб'єктів забезпечення добročесності в правоохоронних органах; проаналізовано інструменти (адміністративні процедури) забезпечення добročесності в правоохоронних органах; розроблено пропозиції та рекомендації теоретичного та практичного значення, спрямовані на удосконалення адміністративно-правового забезпечення добročесності працівників правоохоронних органів.

Ключові слова: добročесність, принцип добročесності, правоохоронні органи, адміністративні процедури, адміністративно-правове забезпечення, працівники правоохоронних органів, персонал, публічна служба, корупція.

Писанец В. А. Административно-правовое обеспечение добросовестности работников правоохранительных органов Украины - Квалификационная научная работа на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 - административное право и процесс; финансовое право, информационное право. Тернопольский национальный экономический университет, Тернополь, 2020; Открытый международный университет развития человека «Украина», Киев, 2020.

Диссертация является одним из первых монографических работ, в которой комплексно, с использованием современных методов познания, учетом новейших достижений науки административного права исследованы концепцию правового обеспечения добросовестности работников правоохранительных органов Украины, в результате чего было сформировано предложения теоретико-методологического, нормативного и практического характера, способные по-новому оценить подходы к пониманию добросовестности как важного и необходимого компонента профессиональной характеристики работника правоохранительных органов.

В работе осуществлено характеристику состояния научной разработки вопросов добросовестности в современной правовой науке; определено содержание и природу добродетели как теоретико-правовой категории; осуществлено характеристику добросовестности как режима и принципа в деятельности правоохранительных органов; раскрыты ключевые проблемы правового регулирования обеспечения добросовестности в правоохранительных органах; рассмотрены статус и полномочия субъектов обеспечения добросовестности в правоохранительных органах; проанализированы инструменты (административные процедуры) обеспечения добросовестности в правоохранительных органах; разработаны предложения и рекомендации теоретического и практического значения, направленные на совершенствование административно-правового обеспечения добросовестности работников правоохранительных органов.

Ключевые слова: добросовестность, принцип добросовестности, правоохранительные органы, административные процедуры, административно-правовое обеспечение, работники правоохранительных органов, персонал, публичная служба, коррупция.

Pisanets V. A. Administrative and legal support of integrity of law enforcement officers of Ukraine. – Qualification scientific work on the rights of manuscripts.

Thesis for a Candidate Degree in Law in specialty 12.00.07 – Administrative law and process; finance law; information law (081 Law). Open International University of Human Development «Ukraine», Kyiv, 2020; Ternopil National Economic University, Ternopil, 2020.

The dissertation is one of the first monographic works in which the concept of legal ensuring of integrity of the employees of law enforcement bodies of Ukraine

has been comprehensively applied, using modern methods of cognition, taking into account the latest achievements of the science of administrative law. to re-evaluate approaches to understanding integrity as an important and necessary component of a law enforcement organs officer's.

The paper describes the state of scientific development of integrity issues in modern legal science; the content and nature of virtue as a theoretical and legal category were determined; the characterization of integrity as a regime and principle in the activities of law enforcement agencies; Key issues of legal regulation of integrity in law enforcement agencies are revealed; the status and powers of law enforcement entities have been reviewed; tools (administrative procedures) for ensuring integrity in law enforcement agencies are analyzed; proposals and recommendations of theoretical and practical importance have been developed, aimed at improving the administrative and legal support of the integrity of law enforcement officials.

The system of scientific approaches to the understanding of integrity is the theoretical basis for further scientific development of various aspects of this systemic phenomenon. In turn, these scientific studies form the basis for the formation of criteria and indicators that are used in the practical activities of relevant entities that carry out the professional selection and evaluation of law enforcement.

The key purpose of scientific development and analysis of various issues of integrity is to expand the scientific and methodological support of public administration of the law enforcement sphere through the development and synthesis of existing criteria of integrity, as well as the development of new ones that correspond to the tendencies of the reform of the law enforcement system, which in general should promote functions of the state, as well as guarantees of respect for human and citizen's rights and freedoms

It is noted that virtue as an auxiliary tool for the management of law enforcement is not only a set of administrative means, it is a "new philosophy" of combating corruption, the task of which is to create a mechanism of rejection and prevention of corruption in all its forms. Finding out the mechanism of administrative and legal support for the integrity of law enforcement agencies requires a multifaceted approach in understanding the phenomenon of "integrity" as a theoretical and legal category.

The concept of the limits of the content of the principle of integrity is formed, which is to prevent its literal interpretation, and the importance of a broad approach. For example, if the criterion for assessing integrity is the fact that a law enforcement officer is responsible for misconduct, then a literal interpretation of the grounds for determining a violation of the principle of integrity is to commit an immoral or unethical act. Instead, the broad approach is devoid of a comprehensive list of actions, as damage to the actions of officials can be caused by a number of individual acts, including corruption. In this case, the object of negative consequences is only one – public values and public interest (including the interest of law enforcement). In other cases, the actions must be qualified for the offense.

The principles of legal regulation of integrity in law enforcement agencies as a procedural mechanism for establishing the rules of integrity by investigating the control of virtuous behavior using administrative and legal means, including completing the forms of integrity, polygraph surveys, etc., are investigated. The domestic legal regulation of ensuring the integrity of law enforcement agencies does not contain a systematic approach both in the content of virtuous behavior and in the organizational mechanism for controlling it.

It has been determined that for a long time the society needed fundamental changes in the state anti-corruption policy. One of the systemic tools for the implementation of anti-corruption policy is, first and foremost, the development and implementation of effective administrative procedures that ensure the integrity of the law enforcement system. Proven preventive procedures of integrity as a set of information, educational, training measures aimed at comprehensive formation of knowledge about ethical standards of conduct of integrity by a law enforcement officer is a prerequisite for taking decisions and actions aimed at avoiding illegal behavior and proper behavior .

The general administrative procedures for ensuring integrity in law enforcement agencies are distinguished: procedures for the selection of candidates for positions in law enforcement agencies, as a prerequisite for observing the principle of integrity in further work; carrying out special inspections; electronic declaration; integrity checks by filling in questionnaires, declarations (open and secret); lifestyle monitoring; office investigation.

Keywords: integrity, principle of integrity, law enforcement, administrative procedures, administrative and legal support, law enforcement, personnel, public service, corruption.

Підписано до друку 12.02.2020 р.
Формат 60x90/16. Гарнітура Times.
Папір офсетний. Друк на дублювальній.
Умов. друк. арк. 0,9. Обл.-вид. арк. 1,0.
Зам. № А012-20. Тираж 150 прим.

Видавець та виготовлювач
Тернопільський національний економічний університет
вул. Львівська, 11, м. Тернопіль 46009

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців ДК № 3467 від 23.04.2009 р.*

Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка ТНЕУ»
вул. Бережанська, 2, м. Тернопіль 46009
тел. (0352) 47-58-72
E-mail: edition@tneu.edu.ua